

GODIŠNJE SAVJETOVANJE SLUŽBENIKA ZA INFORMIRANJE

**ZAKON O TAJNOSTI PODATAKA I
OSTVARIVANJE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA**

Zagreb, 25. studenoga 2020. godine

UVOD

- **Ograničenje prava na pristup klasificiranim informacijama**

- zahtjev za pristup klasificiranoj informaciji
- vlasnik klasificirane informacije
- mišljenje Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost
- test razmjernosti i javnog interesa

- **Primjena Zakona o tajnosti podataka**

- klasificirani podatak, stupnjevi tajnosti i prevođenje starog nazivlja
- područja nastanka i stvaratelji klasificiranih podataka
- stupanj ugroze u odnosu na zaštićene vrijednosti

ZPPI – ČLANAK 16.

Vlasnik klasificirane informacije (članak 15. stavak 2. točka 1.), po prethodno pribavljenom mišljenju Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost, dužan je, prije donošenja odluke, provesti test razmjernosti i javnog interesa.

Kod provođenja testa razmjernosti i javnog interesa tijelo javne vlasti dužno je utvrditi:

- može li se pristup informaciji ograničiti radi zaštite nekog od **zaštićenih interesa** iz članka 15. stavaka 2., 3., i 4.
- bi li omogućavanjem pristupa traženoj informaciji u svakom pojedinom slučaju taj interes bio ozbiljno povrijeđen
- prevladava li potreba zaštite prava na ograničenje ili javni interes.

Ako prevladava javni interes u odnosu na štetu po zaštićene interese informacija će se **učiniti dostupnom.**

INFORMACIJA / KLASIFICIRANI PODATAK

- **ZPPI čl. 5/3 i 5/4 – „informacija” i „međunarodna informacija”**

– „**Informacija**” je svaki **podatak** koji **posjeduje** tijelo javne vlasti (TJV) u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra, neovisno o načinu na koji je prikazan (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis), koji je tijelo izradilo samo ili u suradnji s drugim tijelima ili dobilo od druge osobe, a nastao je u okviru djelokruga ili u vezi s organizacijom i radom tijela javne vlasti

– „**Međunarodna informacija**” je ona informacija koju je Republici Hrvatskoj ustupila strana država ili međunarodna organizacija s kojom RH surađuje ili joj je član

- **ZTP čl. 2. – „podatak” i „klasificirani podatak”**

– „**Podatak**” je dokument, odnosno svaki napisani, umnoženi, nacrtani, slikovni, tiskani, snimljeni, fotografirani, magnetni, optički, elektronički ili bilo koji drugi zapis podatka, saznanje, mjera, postupak, predmet, usmeno priopćenje ili **informacija**, koja s obzirom na svoj **sadržaj** ima važnost povjerljivosti i cjelovitosti za svoga vlasnika

– „**Klasificirani podatak**” je onaj koji je nadležno tijelo, u propisanom postupku, takvim označilo i za koji je utvrđen stupanj tajnosti, kao i podatak kojeg je Republici Hrvatskoj tako označenog predala druga država, međunarodna organizacija ili institucija s kojom RH surađuje

PODRUČJA NASTANKA KLASIFICIRANIH PODATAKA

- **ZTP čl. 5.**

S obzirom na stupanj ugroze zaštićenih vrijednosti, stupnjevima tajnosti mogu se klasificirati podaci **iz djelokruga državnih tijela** u području:

- obrane
- sigurnosno-obavještajnog sustava
- vanjskih poslova
- javne sigurnosti
- kaznenog postupka
- znanosti, tehnologije, javnih financija i gospodarstva ukoliko su od sigurnosnog interesa za RH

STUPNJEVI TAJNOSTI

NACIONALNI	NATO	EU
VRLO TAJNO	COSMIC TOP SECRET	TOP SECRET / TRÈS SECRET
TAJNO	SECRET	SECRET / SECRET
POVJERLJIVO	CONFIDENTIAL	CONFIDENTIAL / CONFIDENTIEL
OGRANIČENO	RESTRICTED	RESTRICTED / RESTREINT

STVARATELJI KLASIFICIRANIH PODATAKA

VRLO TAJNO I TAJNO

- Predsjednik RH
 - Predsjednik Hrvatskog sabora
 - Predsjednik Vlade RH
 - Ministri
 - Glavni državni odvjetnik
 - Načelnik GSOS RH
 - Čelnici tijela sigurnosno-obavještajnog sustava
- osobe koje oni ovlaste za tu svrhu

POVJERLJIVO I OGRANIČENO

- osobe ovlaštene za klasificiranje podataka stupnjevima tajnosti VT i T
- Čelnici ostalih državnih tijela

VLASNIK INFORMACIJE / PODATKA

- ZPPI čl. 5/8

-**Vlasnik informacije** je tijelo javne vlasti u okviru čijeg djelokruga je nastala informacija klasificirana stupnjem tajnosti, odnosno tijelo druge države ili međunarodna organizacija u okviru čijeg djelovanja je nastala međunarodna informacija

- ZTP čl. 2.

-**Vlasnik podatka** je nadležno tijelo u okviru čijeg djelovanja je klasificirani podatak nastao

Zašto je važno utvrditi radi li se o klasificiranoj informaciji i tko je njezin vlasnik?

1. Odredbe ZPPI-a ne primjenjuju se na klasificirane informacije čiji su vlasnici međunarodne organizacije ili druge države, te klasificirane informacije TJV koje nastaju ili se razmjenjuju u okviru suradnje s međunarodnim organizacijama ili drugim državama (čl. 1/5 ZPPI-a).
2. Ako TJV zaprimi zahtjev za pristup klasificiranoj informaciji, a nije njezin vlasnik, dužno je bez odgode , a najkasnije u roku od osam dana od dana zaprimanja zahtjeva, ustupiti zahtjev vlasniku informacije, o čemu će obavijestiti podnositelja (čl. 21/2 ZPPI-a).

ČLANAK 16.

ZTP

- Vlasnik podatka dužan je
 - ocijeniti razmjernost između prava na pristup informacijama i zaštite propisanih vrijednosti
 - **prije donošenja odluke zatražiti mišljenje UVNS-a**
 - odlučiti o zadržavanju stupnja tajnosti, promjeni stupnja tajnosti, deklasifikaciji ili oslobađanju od obveze čuvanja tajnosti podataka

ZPPI

- Vlasnik klasificirane informacije dužan je
 - **po prethodno pribavljenom mišljenju UVNS-a**
 - provesti test razmjernosti i javnog interesa
 - donijeti odluku

POSTUPANJE UVNS-a

FORMALNE PRETPOSTAVKE

- klasificirana informacija – označena na način propisan Uredbom Vlade RH o načinu označavanja klasificiranih podataka, sadržaju i izgledu Uvjerenja o obavljenoj sigurnosnoj provjeri i Izjave o postupanju s klasificiranim podacima
- zahtjev dostavljen od strane vlasnika klasificiranog podatka
- procjena štete*

NEDOSTATCI

- zahtjev dostavljen od tijela koje posjeduje klasificiranu informaciju
- zahtjev dostavljen bez priloga (klasificirane informacije)
- ne odnosi se na klasificiranu informaciju (druga vrsta tajne, neklasificirane informacije ili informacije bez oznake stupnja tajnosti)
- stupnjevi tajnosti utvrđeni prije stupanja na snagu ZTP-a nisu prevedeni

MIŠLJENJE UVNS-a

- uvid u sadržaj podatka – zaštićene vrijednosti – procjena štete
- procjena štete vlasnika podatka (po ZTP-u)
- odluka u formi mišljenja, s obrazloženjem
- zadržavanje stupnja tajnosti, deklasifikacija (potpuna ili djelomična)
- mišljenje nije obvezujuće za vlasnika podatka

TEST RAZMJERNOSTI I JAVNOG INTERESA

Suprotstavljeni interesi:

pravo na pristup informaciji

vrijednosti zaštićene ZTP-om

javni interes

nacionalni interes

test razmjernosti - procjena štete

Ustav RH – ograničenje prava mora biti razmjerno naravi potrebe i nužno u slobodnom i demokratskom društvu

ZTP- razmjernost između prava na pristup informacijama i zaštite propisanih vrijednosti

ZPPI-test razmjernosti i javnog interesa je procjena razmjernosti između razloga za omogućavanje pristupa informaciji i razloga za ograničenje te omogućavanje pristupa ako prevladava javni interes

PROCJENA ŠTETE

Provodi se:

1. kod nastanka klasificiranih podataka – vlasnik podatka dužan je odrediti najniži stupanj tajnosti koji će osigurati zaštitu interesa koji bi neovlaštenim otkrivanjem tog podatka mogli biti ugroženi
2. kod periodične procjene – vlasnik podatka trajno procjenjuje stupanj ugroze po zaštićene vrijednosti
3. kod provođenja testa razmjernosti – potreba za daljnjom zaštitom podatka s obzirom na zaštićene vrijednosti i štetu koja bi mogla nastati javnom objavom u odnosu na javni interes

VRIJEDNOSTI ZAŠTIĆENE STUPNJEVIMA TAJNOSTI

Stupnjevima tajnosti **VRLO TAJNO, TAJNO i POVJERLJIVO** klasificiraju se podaci čije bi neovlašteno otkrivanje nanijelo štetu nacionalnoj sigurnosti i vitalnim interesima **Republike Hrvatske**, a osobito sljedećim vrijednostima:

- temelji Ustavom utvrđenog ustrojstva RH
- neovisnost, cjelovitost i sigurnost RH
- međunarodni odnosi RH
- obrambena sposobnost i sigurnosno-obavještajni sustav
- sigurnost građana
- osnove gospodarskog i financijskog sustava RH
- znanstvena otkrića, pronalasci i tehnologije od važnosti za nacionalnu sigurnost RH

Stupnjem tajnosti **OGRANIČENO** klasificiraju se podaci čije bi neovlašteno otkrivanje naštetilo djelovanju i izvršavanju zadaća **državnih tijela** u obavljanju poslova iz područja nastanka klasificiranih podataka.

DEKLASIFIKACIJA PODATAKA

- **ZTP**

- deklasifikacija podatka je postupak kojim se utvrđuje prestanak postojanja razloga zbog kojih je određeni podatak klasificiran odgovarajućim stupnjem tajnosti, nakon čega podatak postaje neklasificirani s ograničenom uporabom samo u službene svrhe
- pristup neklasificiranim podacima imaju i zainteresirani ovlaštenici prava na informaciju na temelju podnesenog zahtjeva za ostvarivanje prava na pristup informacijama sukladno zakonu

- **ZPPI**

- ako prevladava javni interes u odnosu na štetu po zaštićene interese, informacija će se učiniti dostupnom
- korisnik koji raspolaže informacijom sukladno ovom Zakonu, ima pravo tu informaciju javno iznositi

ZAKLJUČAK

- prepoznati da se zahtjev za pristup informacijama odnosi na klasificirane podatke (edukacija službenika za informiranje)
- utvrditi vlasnika klasificiranog podatka
- vlasnik klasificiranog podatka mora provesti test razmjernosti i javnog interesa
- vlasnik klasificiranog podatka dužan je tražiti mišljenje UVNS-a
- vlasnik klasificiranog podatka donosi odluku o deklasifikaciji

HVALA NA PAŽNJI !

Svjetlana Milišić
Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost
Zagreb, Jurjevska 34.
www.uvns.hr

